

Ζακ Ντεριντά
Μπερνάρ Στιγκλέρ

ΥΠΕΡΧΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ
της τηλεόρασης

ΜΑΓΝΗΤΟΣΚΟΠΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μαγδαληνή Ακτύπη

ΕΚΚΡΕΜΕΣ

Ζακ Ντεριντά Μπερνάρ Στιγκλέρ

ΥΠΕΡΧΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

της τηλεόρασης

ISBN: 960-7651-08-1

Τίτλος πρωτοτύπου: *Échographies de la télévision*

Jacques Derrida – Bernard Stiegler

© Editions Galilée-INA, 1996

© για την ελληνική γλώσσα Εκδόσεις ΕΚΚΡΕΜΕΣ - Χριστίνα Ζήση

Ιουλιανού 41-43, Αθήνα 104 33

τηλ./fax: 8220006

Α' έκδοση: Σεπτέμβριος 1998

ΖΑΚ ΝΤΕΡΙΝΤΑ

ΜΠΕΡΝΑΡ ΣΤΙΓΚΛΕΡ

ΥΠΕΡΗΧΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

της τηλεόρασης

Μαγνητοσκοπημένες συνομιλίες

Μετάφραση
Μαγδαληνή Ακτύπη

Εκδόσεις ΕΚΚΡΕΜΕΣ

Το σπίτι ανέκαθεν ταλαιπωρήθηκε από τον άλλο, από τον καλεσμένο, από την απειλή της απαλλοτρίωσης. Δεν συγκροτήθηκε παρά εντός αυτής της απειλής. Σήμερα, ωστόσο, παρατηρείται μια απαλλοτρίωση, μια απεδαφοποίηση, ένας εκτοπισμός, ένας διαχωρισμός του πολιτικού και του τοπικού, του εθνικού, του Κρατο-εθνικού και του τοπικού, τόσο ριζική που η απάντηση, θα έπρεπε να πούμε η αντίδραση, είναι τελικά : θέλω να είμαι σπίτι μου, θέλω να είμαι επιτέλους σπίτι μου, με τους δικούς μου κοντά στους συγγενείς μου.

Αυτό δεν είναι, εξάλλου, μια απάντηση, δεν είναι μια δευτερογενής αντίδραση που θα ερχόταν, κατά κάποιον τρόπο, να αντισταθμίσει, να αντιδράσει εκ των υστέρων. Όχι. Είναι η ίδια κίνηση. Ανήκει στη συγκρότηση του ιδίου και σχετίζεται με αυτόν το νόμο της αποϊδιοποίησης που έλεγα παραπάνω: δεν υπάρχει ιδιοποίηση χωρίς δυνατότητα απαλλοτρίωσης, χωρίς την επικύρωση της δυνατότητας αυτής.

Ας πάρουμε το παράδειγμα της τηλεόρασης. Εισάγει στο σπίτι μου το αλλού και το παγκόσμιο, ανά πάσα στιγμή. Είμαι, λοιπόν, πιο απομονωμένος, πιο ιδιωτικοποιημένος από ποτέ, με την παρείσφρηση, που εγώ θέλησα, επί μονίμου βάσεως, μέσα στο σπίτι μου, του άλλου, του ξένου, του μακρινού, της άλλης γλώσσας. Την επιθυμώ και την ίδια στιγμή εγκλείομαι με αυτό το ξένο, θέλω να απομονωθώ σε αυτό χωρίς αυτό, θέλω να είμαι σπίτι μου. Η καταφυγή στο σπίτι, η επιστροφή προς το σπίτι είναι ακόμα πιο ισχυρή, φυσικά, όσο πιο ισχυρή και βίαιη είναι η τεχνολογική απαλλοτρίωση, η μετατόπιση. Από τη στιγμή που ο «εκδημοκρατισμός» ή ό,τι αποκαλούμε με αυτό το όνομα, έχει σημειώσει τέτοια «πρόοδο», χάρη σ' αυτές ακριβώς τις τεχνολογίες που αναφέραμε προηγουμένως, σε σημείο που οι κλασικές, απολυταρχικές ιδεολογίες να καταρρεύσουν, κυρίως αυτές που εκπροσωπούσε ο σοβιετικός κόσμος, η δε νεο-φιλελεύθερη ιδεολογία να μην είναι πλέον ικανή να αναμετρηθεί με την ίδια της την ισχύ, από αυτή τη στιγμή, το πεδίο είναι πιο ελεύθερο για αυτή τη μορφή της επιστροφής στο σπίτι, που ονομάζεται «μικρός εθνικισμός», εθνικισμός των μειονοτήτων, τοπικός, επαρχιακός εθνικισμός, θρησκευτικός φονταμενταλισμός, με τον οποίο αποτελεί ζεύγος και ο οποίος προσπαθεί, επίσης, να ανασυγκροτήσει Κράτη· εξ ου και το «πισωγύρισμα», ως κίνηση συνοδευτική που, στην πραγματικότητα, ακολουθεί σαν σκιά, συγχεόμενη μαζί της, την επιτάχυνση της τεχνολογικής διαδικασίας που είναι πάντοτε και μια διαδικασία μετατόπισης.